

20. mars 2021

Fjármálaáætlun 2022-2026

| **Stjórnarráð Íslands**
| Fjármála- og efnahagsráðuneytið

Áætlun í einfaldari mynd

- Einfaldari fjármálaáætlun í ljósi Alþingiskosninga 2021 og nýsamþykkrar áætlunar
- Efnisbreytingar ekki gerðar á grunnsviðsmynd áætlunar frá október 2020
- Byggt á og framreiknað frá fyrirliggjandi grunnforsendum og vísað er í stefnumörkun málefnasviða í gildandi áætlun
- Aðhaldsaðgerðir hvorki tilgreindar né skattabreytingar boðaðar
- Helstu breytingar snúa að stöðu tengdri Covid-19, loftslagsmálum og uppbyggingu í heilbrigðiskerfinu

Samkeppnishæft þjóðfélag þar sem velsæld byggist á öflugum mannauði og kröftugu efnahagslífi

1. Viðspyrna með opinberum fjármálum

Fjármálum hins opinbera markvisst beitt til að tryggja stöðugleika og skapa efnahagslega viðspyrnu. Áhersla lögð á að vernda þann árangur sem náðst hefur í velferðar- og heilbrigðismálum.

2. Verðmæt störf, fjárfestingar og aukin hagsæld

Kröftug viðspyrna efnahagslífsins drifin áfram af verðmætum störfum og fjárfestingum. Áhersla á menntun, rannsóknir, nýsköpun, innviði og umhverfis- og loftslagmál. Markvissar umbætur á umgjörð efnahags- og atvinnumála til að auka hagsæld til lengri tíma.

3. Skilvirkari þjónusta og sjálfbær opinber fjármál

Nútímavæðing hins opinbera í samræmi við breyttar þarfir og aðstæður. Þjónusta verði stafræn og skipulag sveitarstjórnarstigsins styrkt. Viðnámsþróttur gagnvart ófyrirséðum áföllum verði tryggður með lækkun skulda og sjálfbærni opinberra fjármála þannig að ekki halli á komandi kynslóðir.

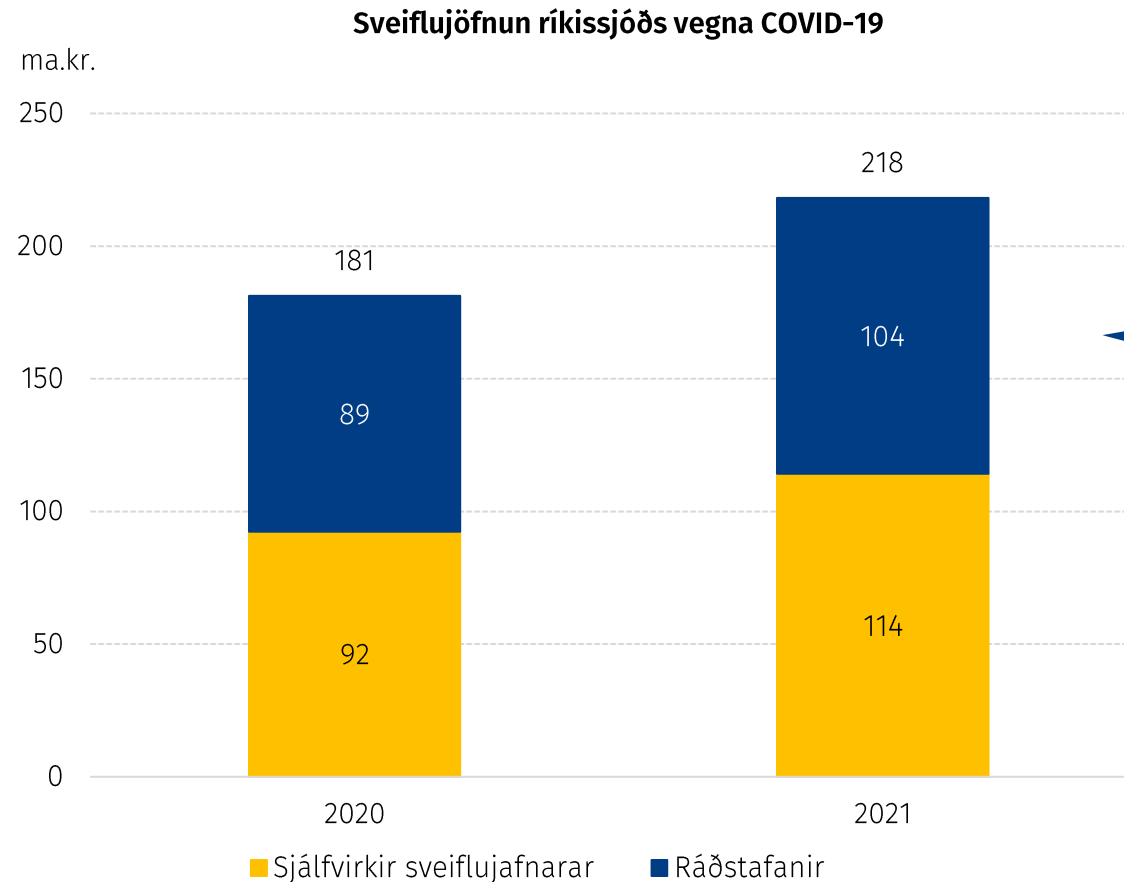

Réttar ráðstafanir skiluðu árangri

Ríkissjóður veitir hagkerfinu alls 400 milljarða króna viðspyrnu vegna COVID-19 árin 2020-2021

Ríkisfjármálunum beitt af krafti til að verja hag heimilanna.

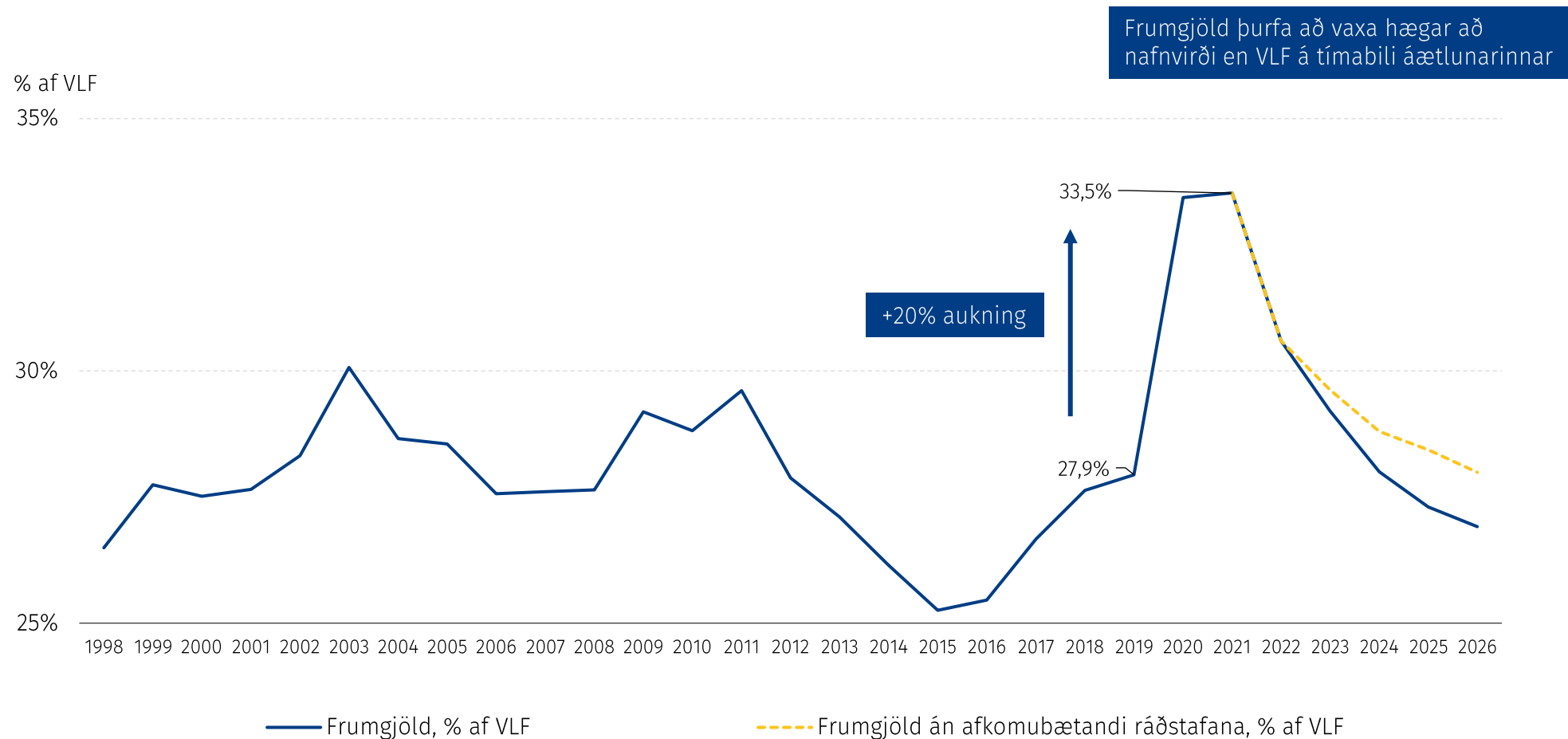

Ráðstafanir og sjálfvirkir sveiflujafnarar 2020-2021: 400 milljarðar króna

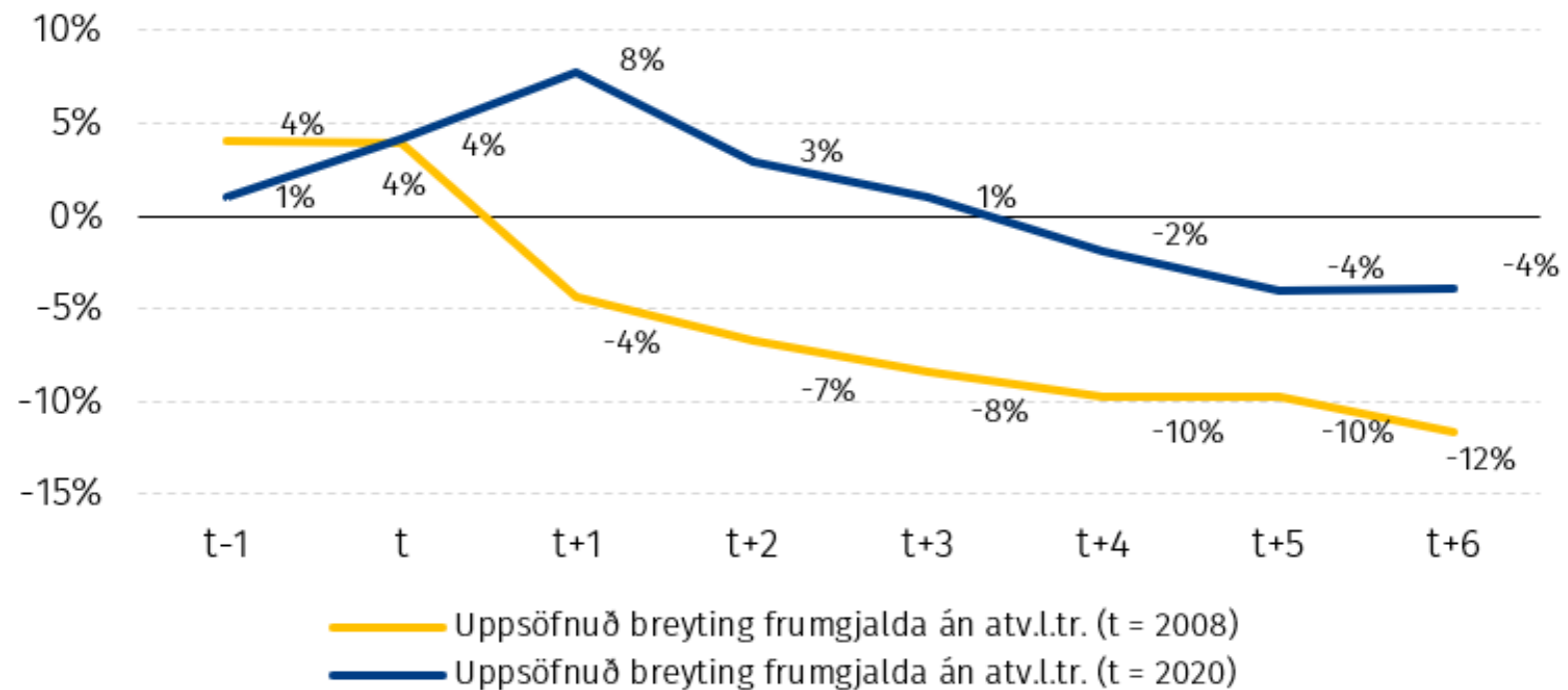
Útgjöld ríkisins aukast tímabundið

Annað viðbragð en í síðustu kreppu – útgjöld sem hluti VLF aukast um fimmtung

Aðlögun frumgjalda er hægari en eftir bankahrúnið 2008

Raunbr. á íbúa
fast verðlag 2021

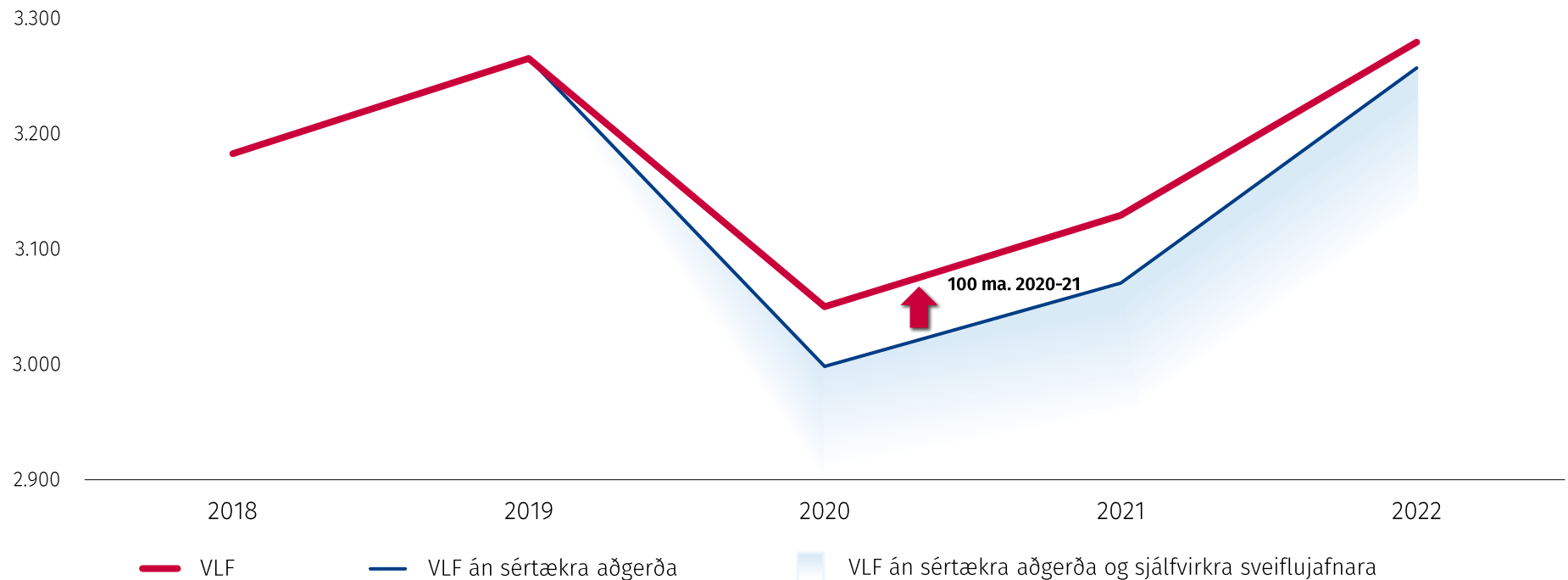

Hagstjórnin mildaði höggið

Sértækar aðgerðir á sviði ríkisfjármála drógu úr samdrætti landsframleiðslunnar 2020-21 um að lágmarki 100 milljarða. Þá eru ótalin áhrif sjálfvirkra sveiflujafnara.

Sértækar aðgerðir ríkisfjármálanna hafa mildað efnahagskreppuna

Verg landsframleiðsla, ma.kr. á föstu verðlagi 2021

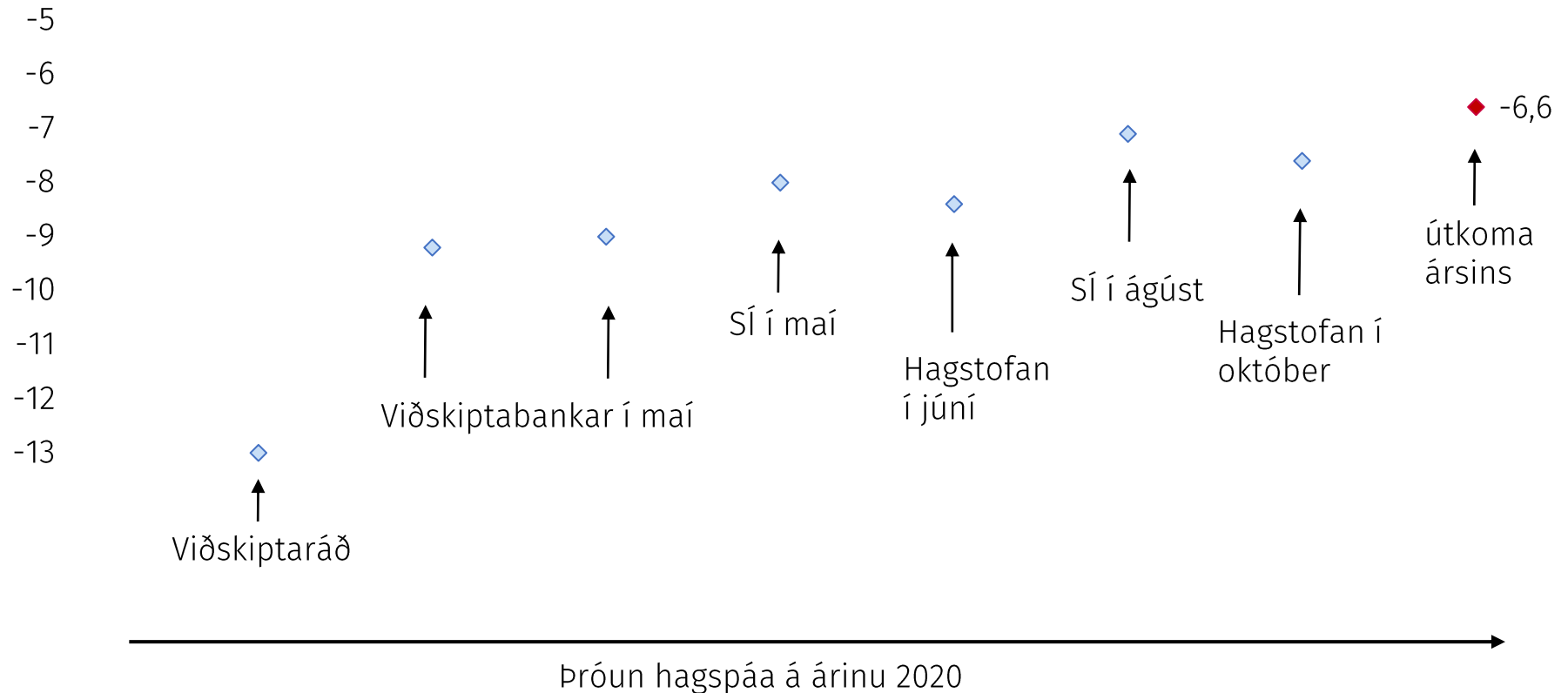

Árið 2020 kom betur út en óttast var

Samdráttur vergrar landsframleiðslu mældist 6,6% árið 2020. Mun minna en greiningaraðilar spáðu í upphafi faraldursins.

Landsframleiðsla dróst minna saman en óttast var

Spár um samdrátt VLF bötnuðu þegar leið á árið

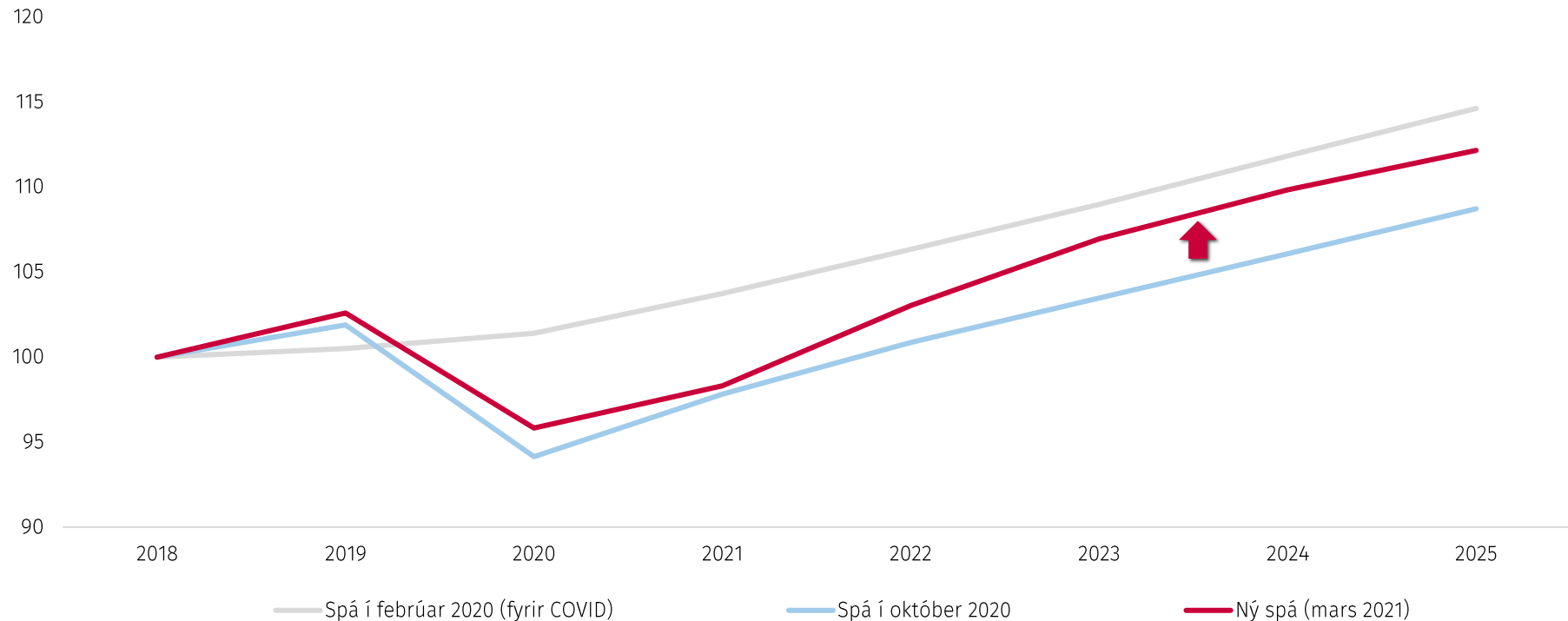

Efnahagshorfur hafa batnað

Landsframleiðsla hærri allt tímabilið og 3-4 prósentum hærri frá og með 2023 í nýrri spá Hagstofunnar en var spáð í október.

Gert ráð fyrir hærri landsframleiðslu öll næstu árin en í síðustu spá frá því í haust

Spár Hagstofunnar um landsframleiðslu, 2018 = 100

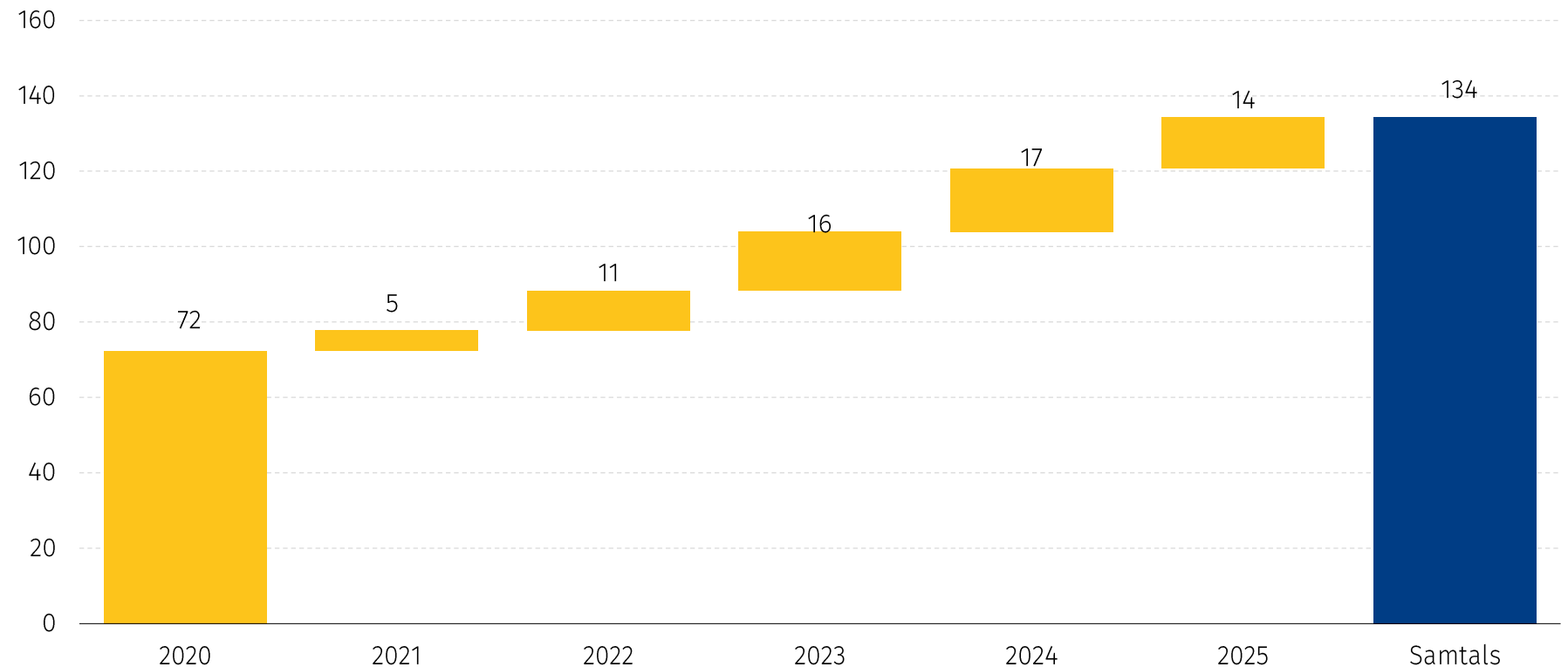

Sterkt viðbragð við COVID-19 skiptir máli

Afkoma ríkissjóðs er mun betri en útlit var fyrir jól, samtals 134 ma.kr.

134 ma.kr. betri afkoma á árunum 2020-2025 m.v. fjármálaáætlun 2021-2025

ma.kr.

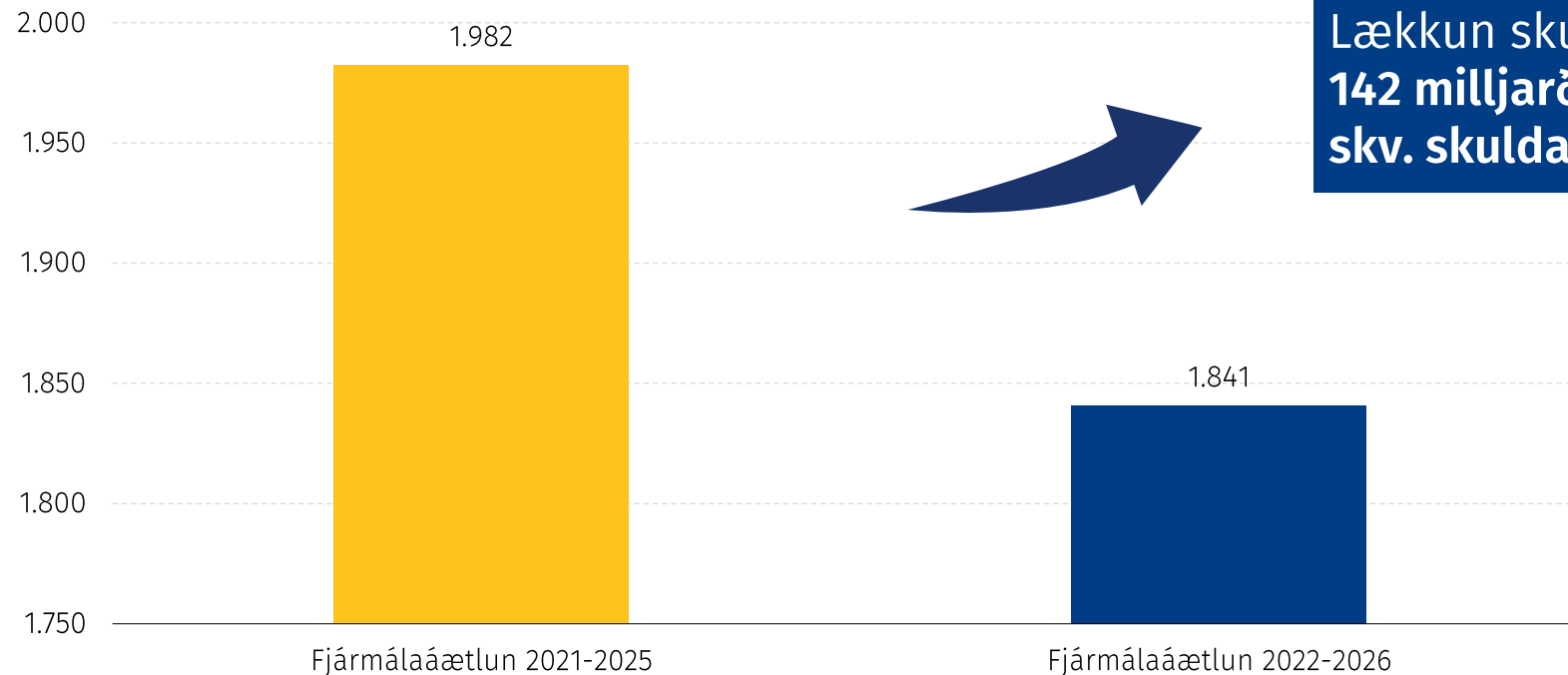

Sterkt viðbragð við COVID-19 skiptir máli

142 ma.kr. lægri skuldir ríkissjóðs árið 2025

m.v. fjármálaátæln 2021-2025

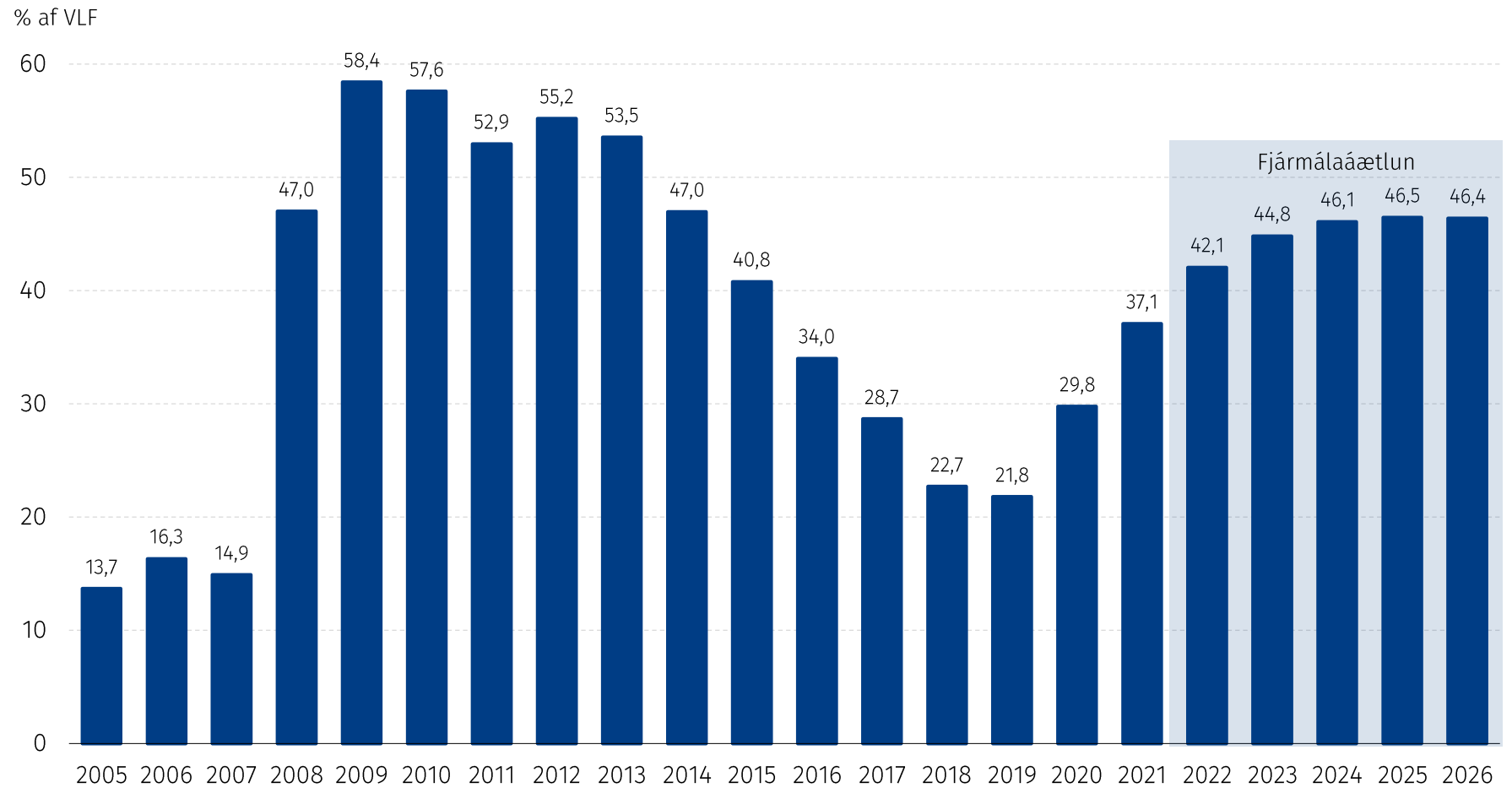
ma.kr.

Skuldir ríkissjóðs

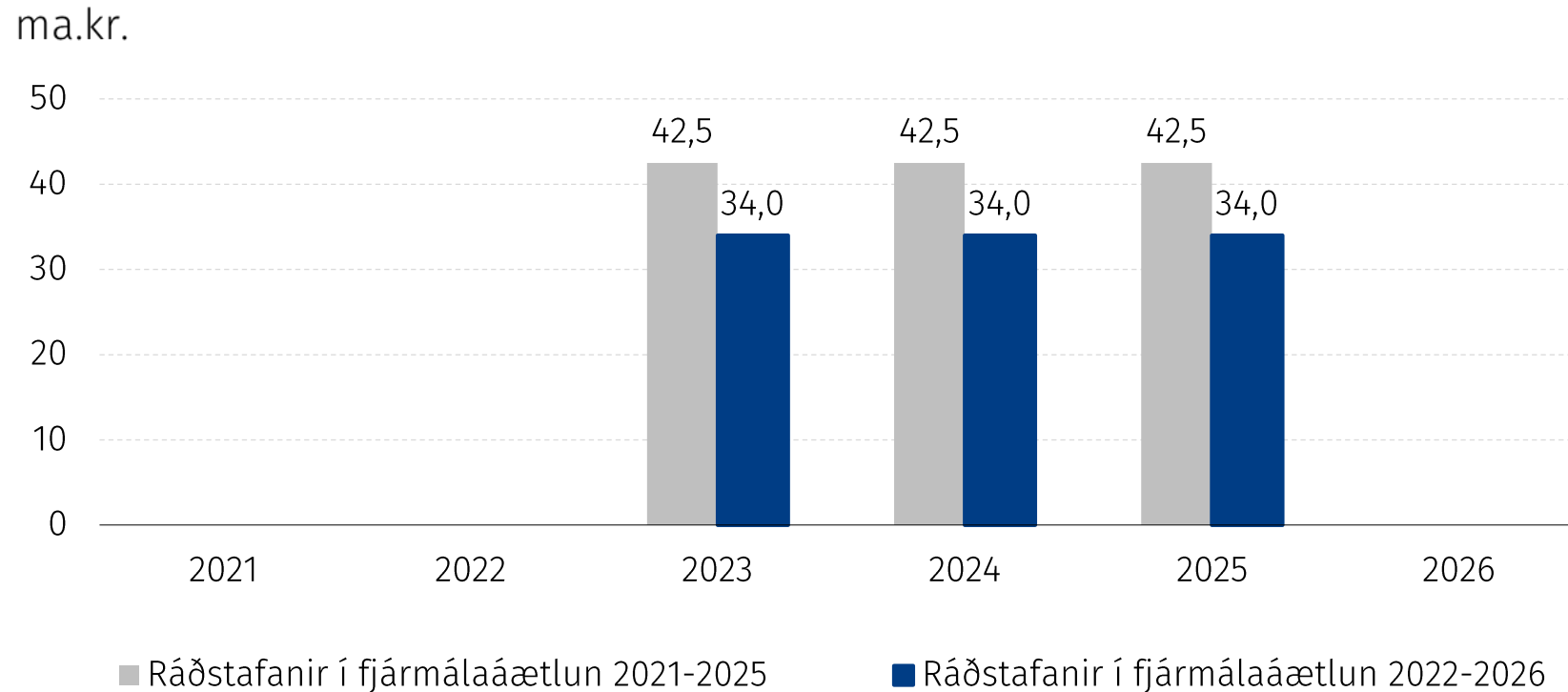
Ná jafnvægi árið 2025 í 46,5%

Þörf fyrir umfangsminni afkomubætandi ráðstafanir

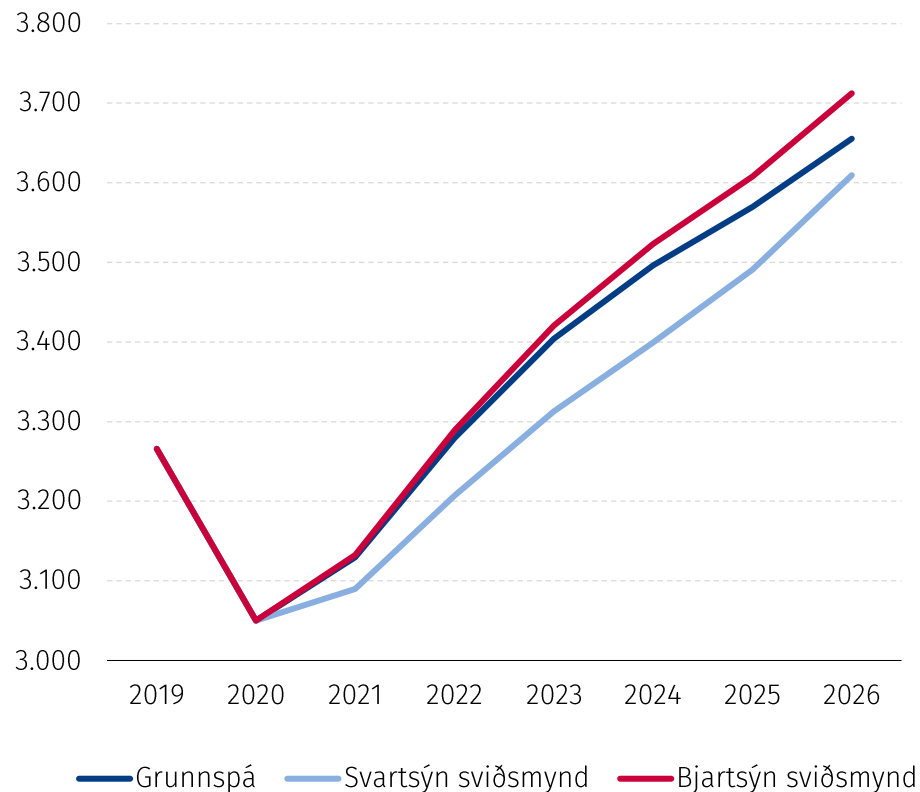
Áætlað umfang ráðstafana fimmtungi minna en í gildandi áætlun

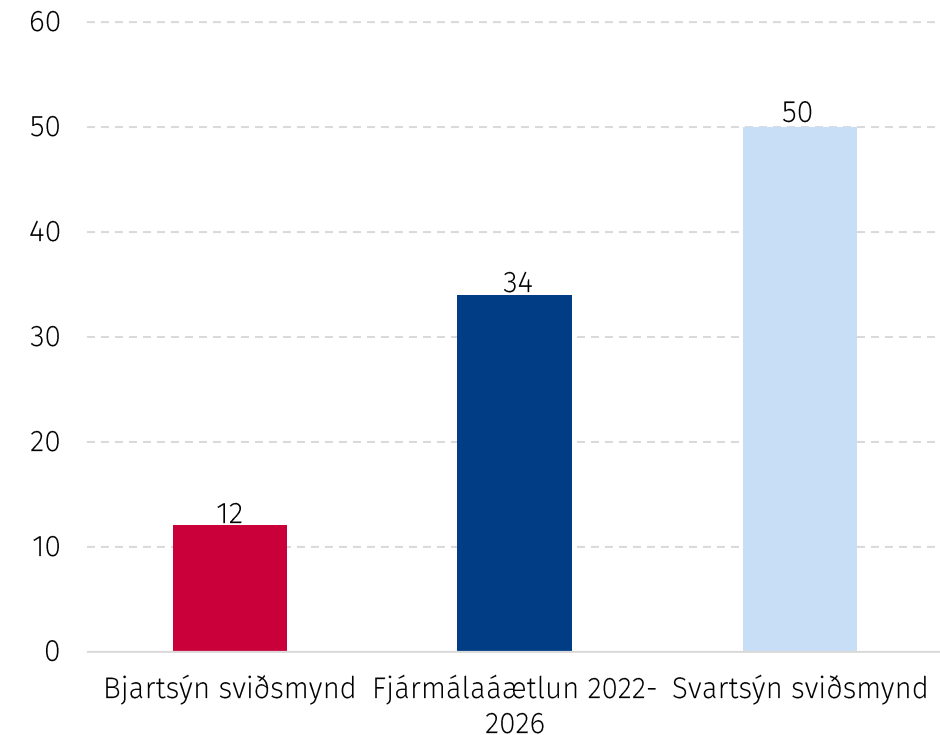
Örlítið meiri hagvöxtur á seinni árum fjármálaáætlunar dregur verulega úr umfangi afkomubætandi ráðstafanna

Um 100 mö.kr. munar á sviðsmyndunum tveimur
Verg landsframleiðsla, ma.kr. á föstu verðlagi 2021

Raungerist bjartsýna sviðsmyndin má draga verulega úr umfangi afkomubætandi ráðstafana

Umfang ráðstafana, ma. kr.

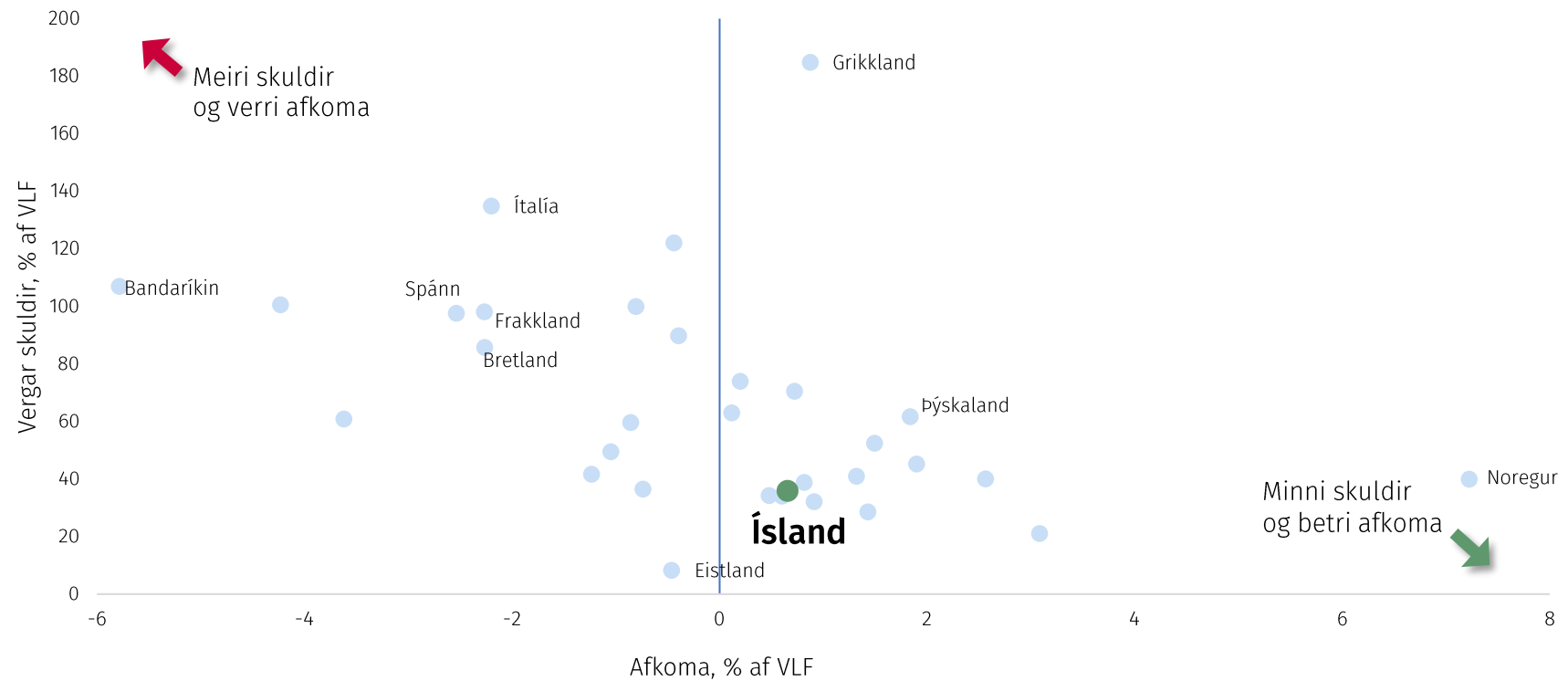

Sterkari staða fram veginn

Byggjum á sterkum grunni

Fyrir faraldurinn var staða opinberra fjármála á Íslandi sterk með jákvæðri afkomu og lágri skuldastöðu.

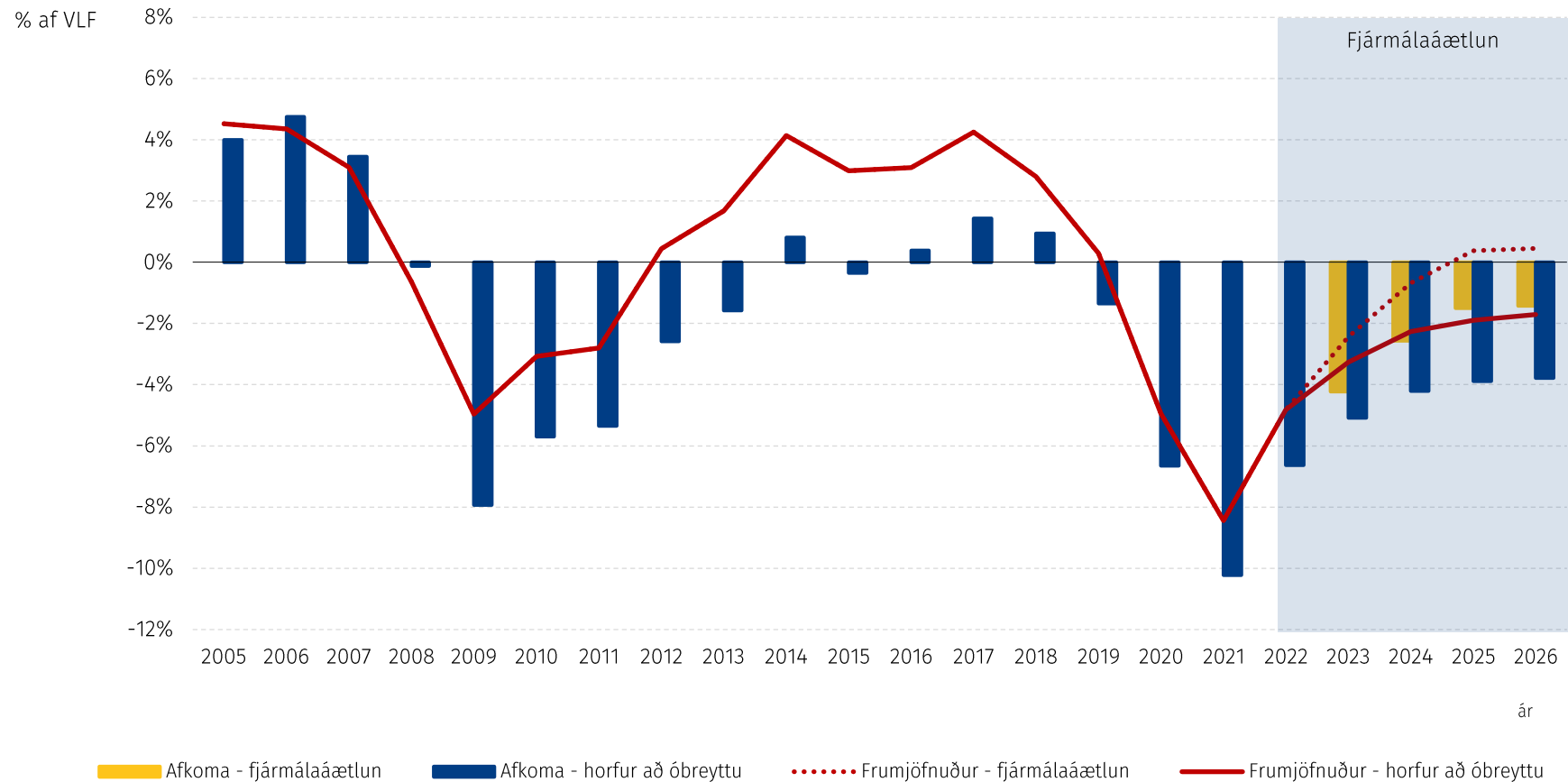
Opinber fjármál stóðu sterkum fótum fyrir faraldurinn í samanburði við önnur lönd
Staða opinberra fjármála í þróuðum ríkjum árið 2018

Jákvæður frumjöfnuður árið 2025

Dregið verður úr hallarekstri ríkissjóðs 2023-2025*

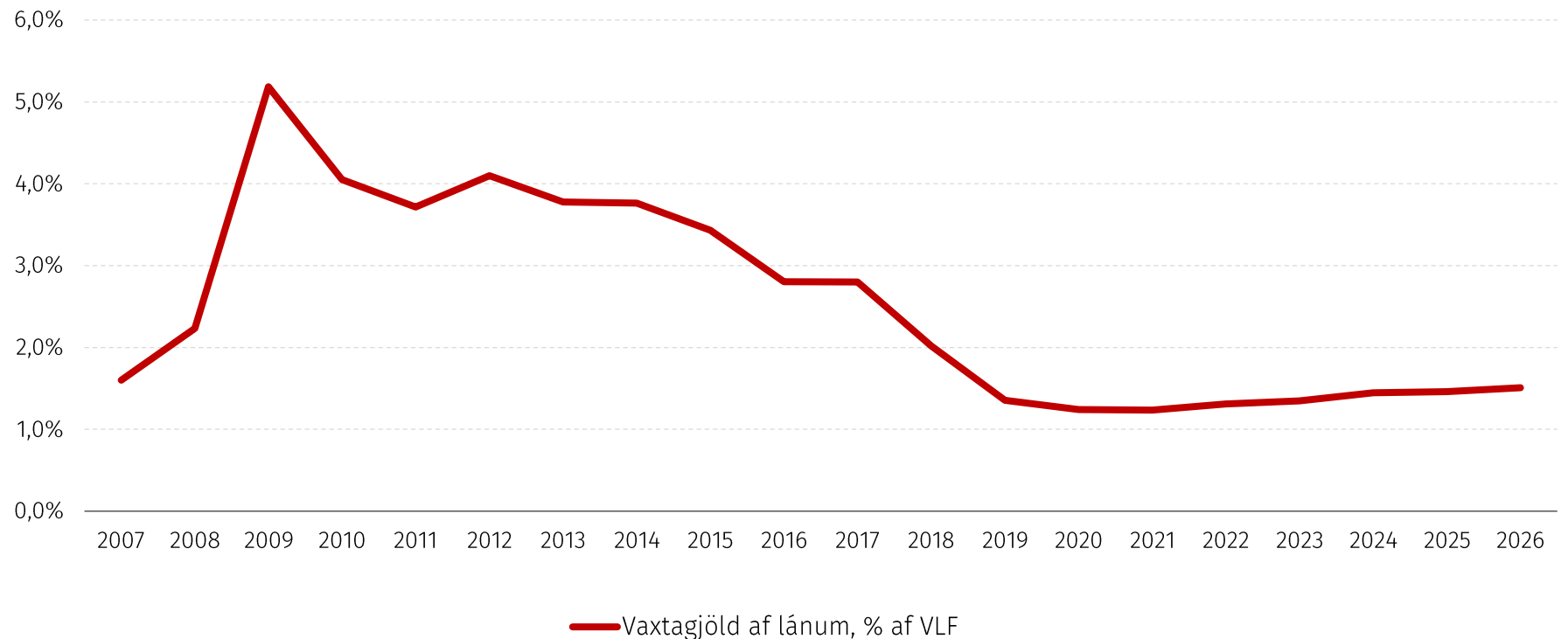
* leiðrétt fyrir óreglulegum og einkiptis liðum 2005-2018

Lítilsháttar hækkun í vaxtabyrði ríkissjóðs

Traust á fjármálastefnu tryggir lág vaxtagjöld þrátt fyrir hærri skuldir

Vaxtagjöld ríkissjóðs

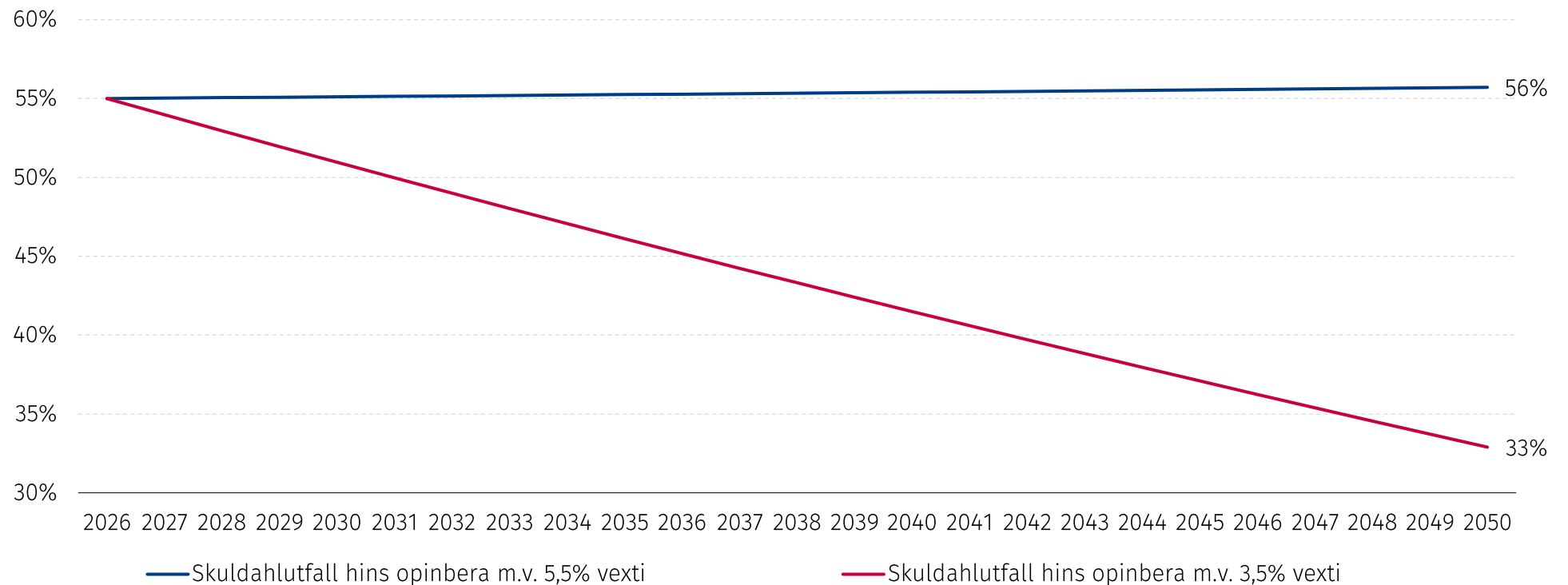

Þróun vaxta er lykiláhrifapáttur opinberra skulda

Í umhverfi lágra vaxta má endurheimta styrk opinberra fjármála með því að veita tekjum af efnahagsbata í niðurgreiðslu skulda

Þróun vaxta hefur mikil áhrif á þróun opinberra skulda

Stílfært dæmi um þróun skulda hins opinbera, % af VLF*

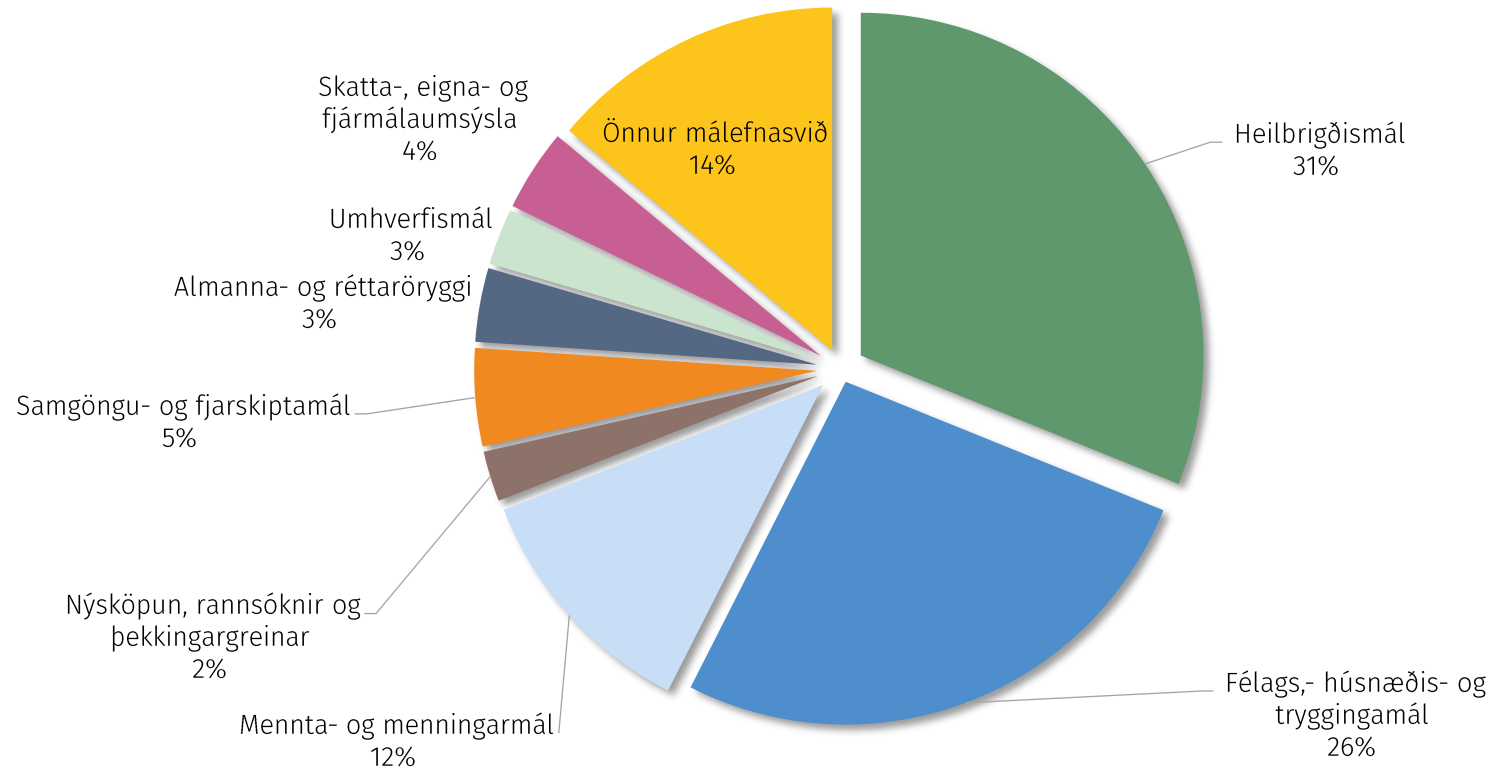
*Aðrar forsendur: 2% verðbólga, 2,5% hagvöxtur og 0,5% afgangur á frumjöfnuði

Þriðjungur útgjalda í heilbrigðismál

Meira en helmingur í heilbrigðis-, félags-, húsnæðis- og tryggingarmál

Hlutfallsleg skipting rammasettra útgjalda 2021-2025

Skattar hafa lækkað umtalsvert á síðustu árum

Ekki hefur verið um flatar skattalækkanir að ræða heldur skattlækkunum beint að lægri tekjuhópum, bættri samkeppnishæfni atvinnulífs og framgangi umhverfismarkmiða ríkisstjórnarinnar.

- Tekjuskattur einstaklinga hefur lækkað, sértaklega á lægri tekjur.
- Tryggingagjald hefur lækkað úr 6,85% árið 2017 í 6,1% árið 2021.
- Frítekjumark fjármantekjuskatts var tvöfaldað árið 2021.
- Frítekjumark erfðafjárskatts hækkaði úr 1,5 m.kr. í 5 m.kr. árið 2021.
- Fjölgun skattalegra undanþága fyrir félög í almannaheillastarfsemi bíður samþykktar á Alþingi.
- Umfang skattalegra ívilnana vegna vistvænna ferðamáta hefur meira en tvöfaldast frá árinu 2017.
- Skattalegir hvatar til fjárfestinga með sérstaka áherslu á grænar fjárfestingar bíða samþykktar á Alþingi.

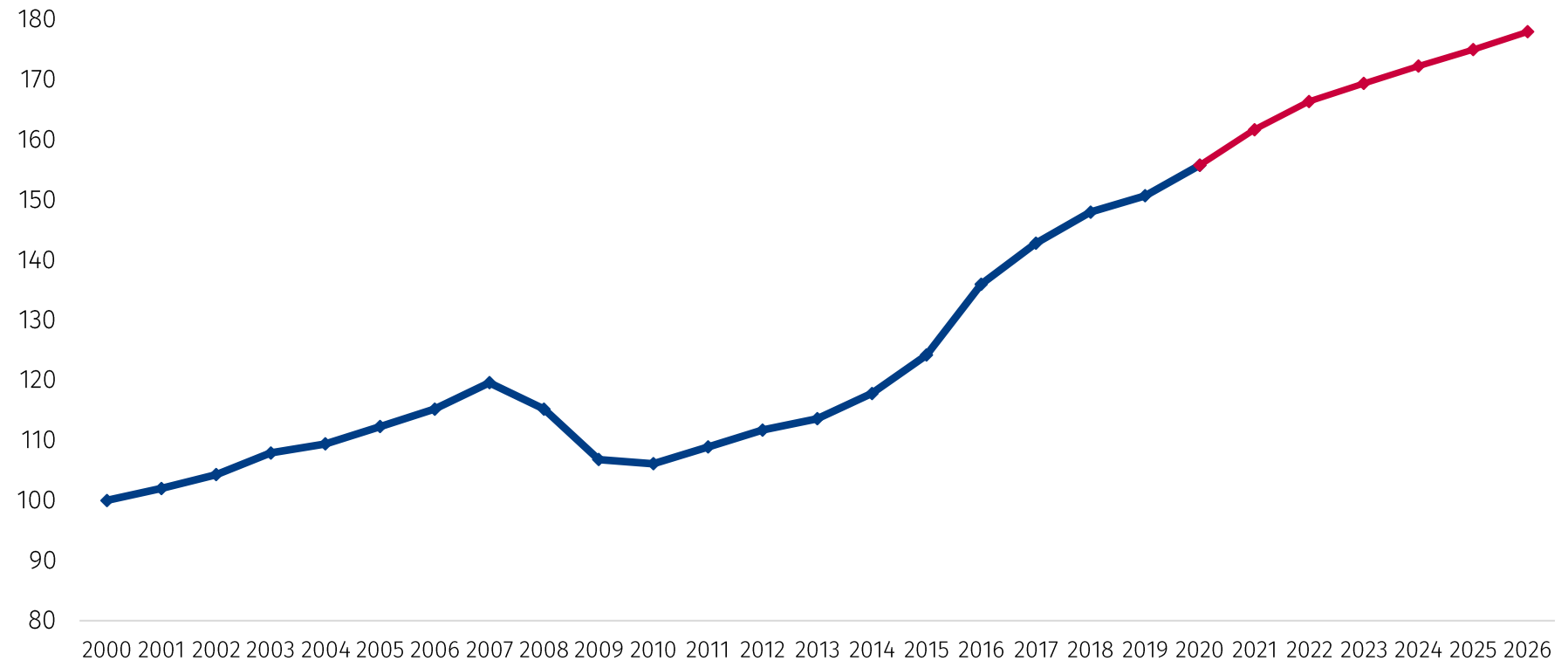

Kaupmáttur launa aldrei meiri og fer enn hækkandi

Launahækkanir og hófleg verðbólga tryggja kaupmátt þrátt fyrir niðursveifluna.

Kaupmáttur launa

Vísitala, 2000 = 100

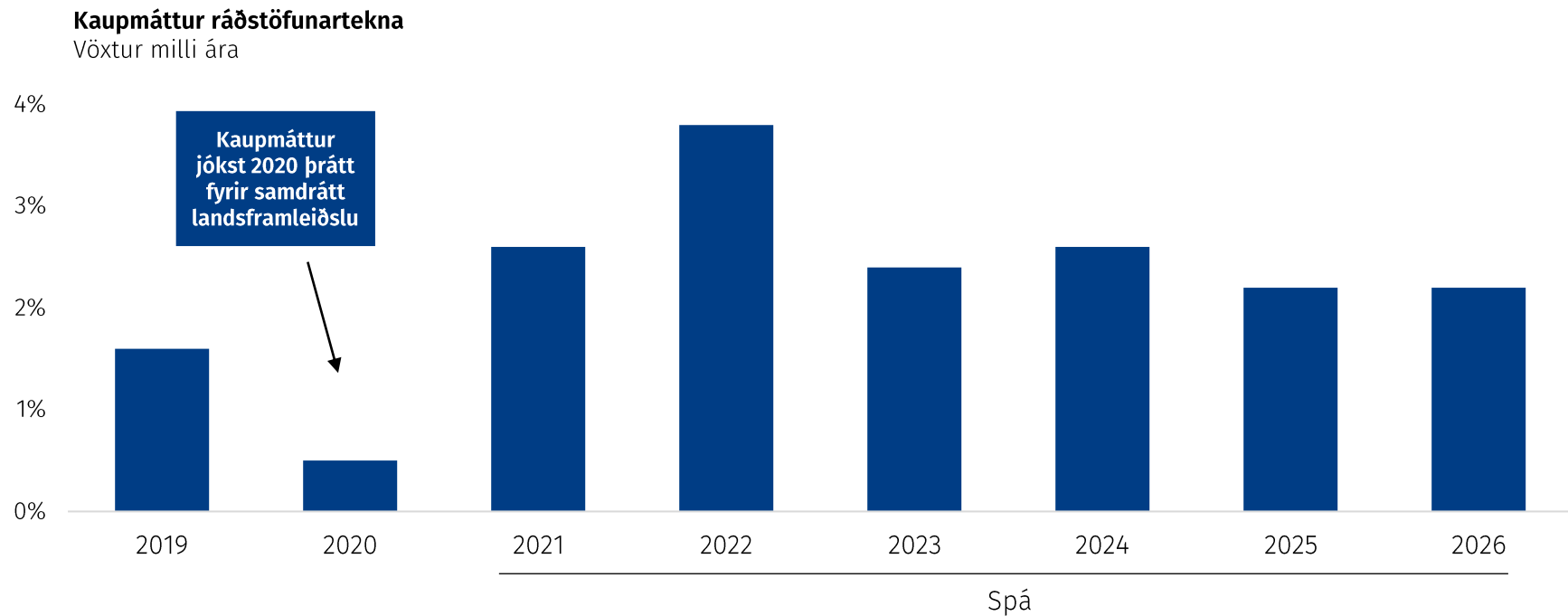
Heimild: Hagstofa Íslands.

Spá

Kaupmáttur ráðstöfunartekna heldur áfram að vaxa

Gert ráð fyrir að kaupmáttur haldi áfram að vaxa, m.a. vegna lækkunar tekjuskatts.

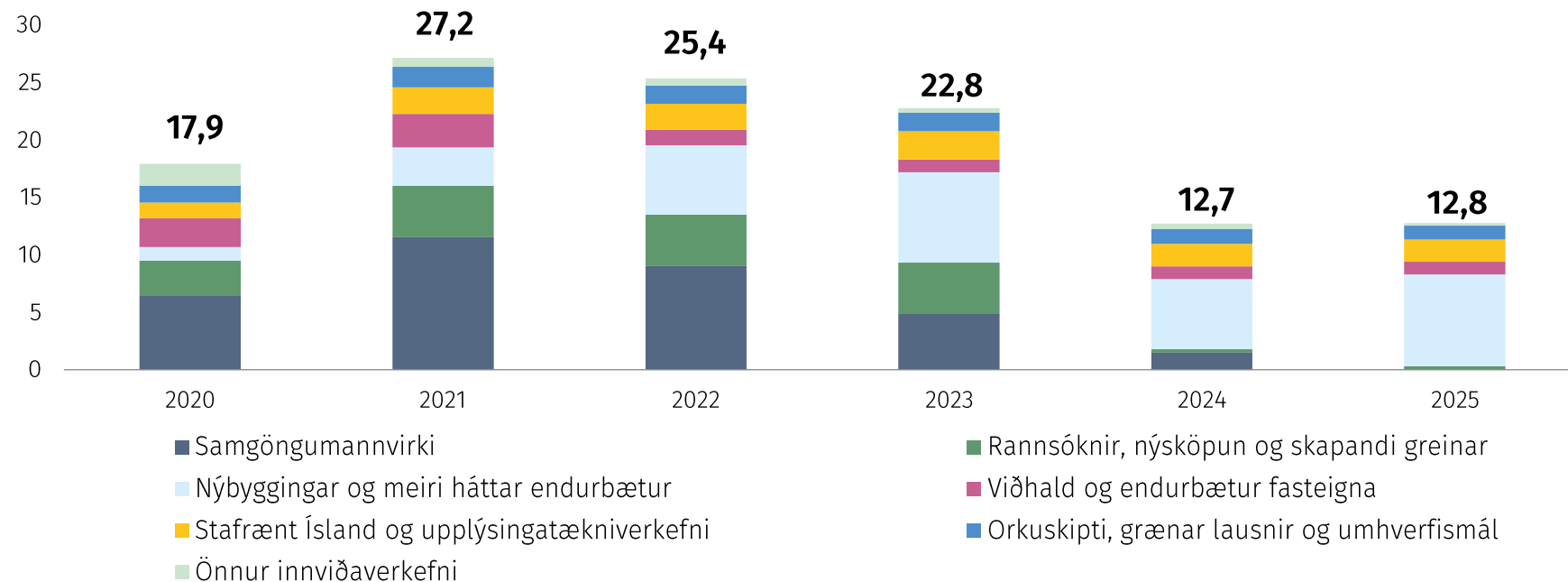

Fjárfestingar- og uppbyggingaráttak

119 milljarðar króna til að bregðast við efnahagssamdrætti vegna COVID-19.

Áætlun um fjárfestingar- og uppbyggingaráttak vegna COVID-19

Milljarðar króna

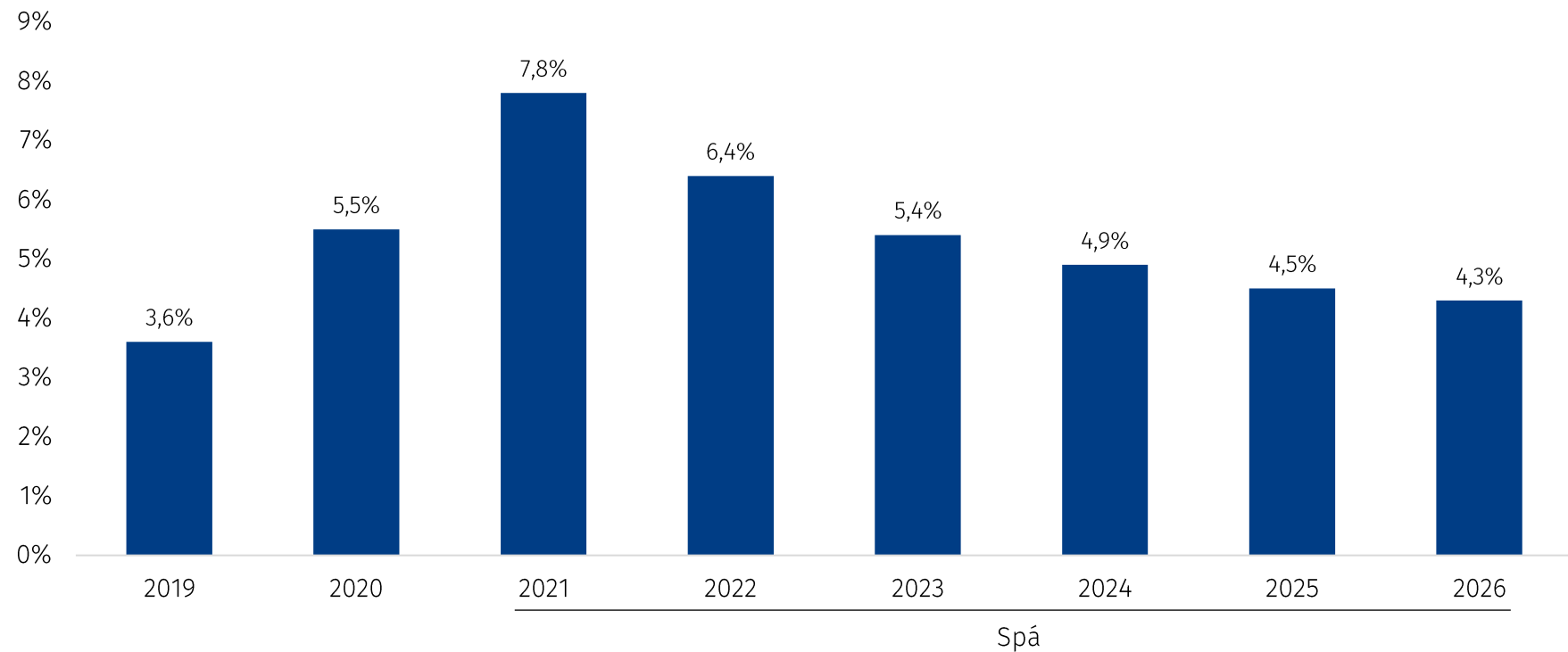

Jákvæð teikn á vinnumarkaði

Viðvarandi hærra atvinnuleysi er þó helsta áskorun næstu ára

Atvinnuleysi lækkar næstu árin

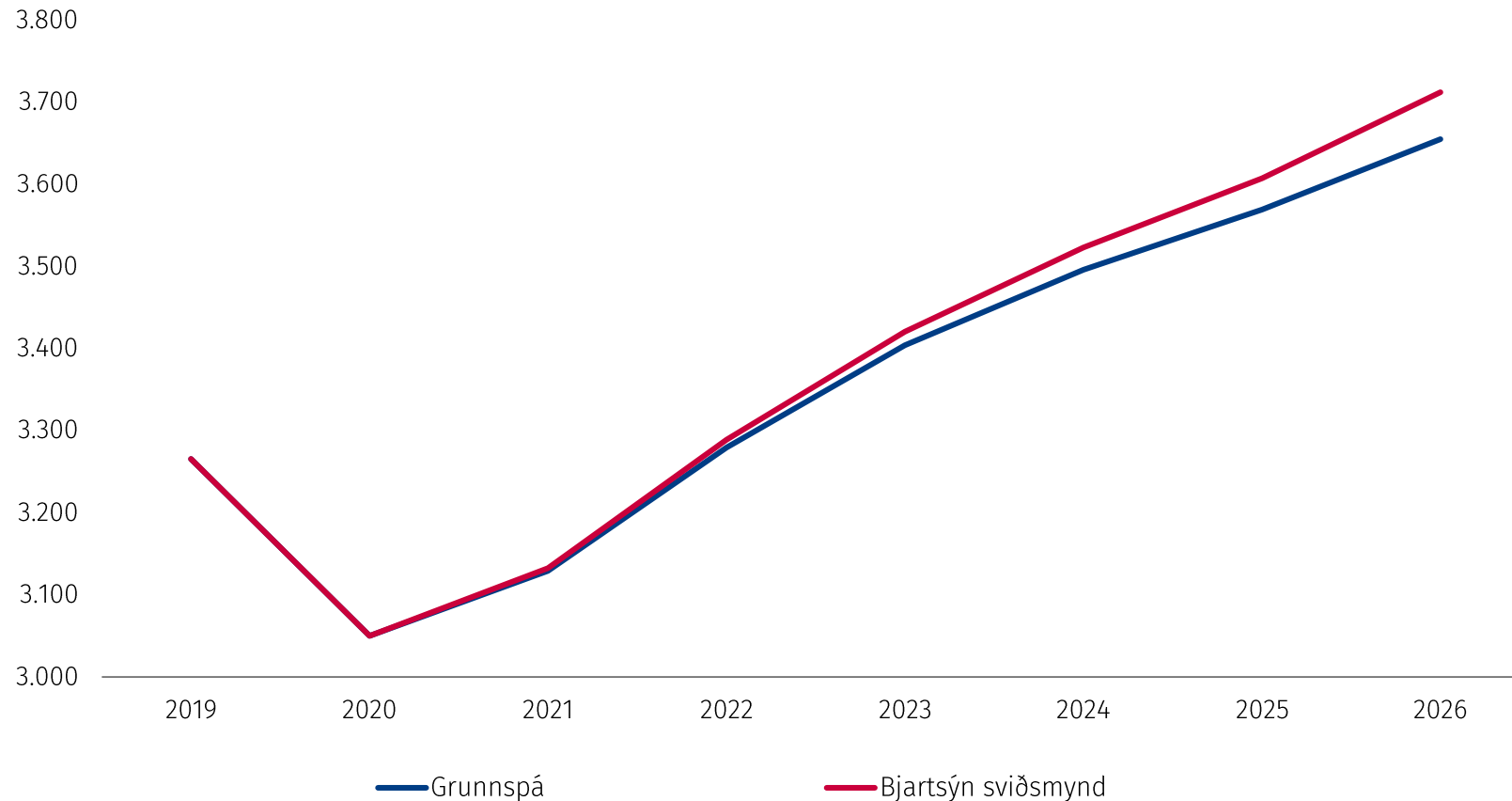

Tækifæri til enn meiri bata í líf skjörum

Hagkerfið gæti vaxið hraðar en í grunnspánni ef vel gengur að auka framleiðni með bættri umgjörð fyrir fyrirtæki og nýsköpun.

Í bjartsýnu sviðsmyndinni er landsframleiðsla hátt í 2% meiri en í grunnspá í lok spátímans

Verg landsframleiðsla, ma.kr. á föstu verðlagi 2021

Samkeppnishæft þjóðfélag þar sem velsæld byggist á öflugum mannauði og kröftugu efnahagslífi

1. Viðspyrna með opinberum fjármálum

2. Verðmæt störf, fjárfestingar og aukin hagsæld

3. Skilvirkari þjónusta og sjálfbær opinber fjármál